

Sammanställning enkät om Miljösamverkans delprojekt tillsyn på verkstadsindustrier, steg 1

Enkäten besvarad av **42** kommuner

---

1 Antal verkstadsindustrier totalt: Knappt 1000 (32 svarande). Av dessa ligger ca 850 i de kommuner som deltagit i projektet. En kommun har svarat att de inte vet, att inventering pågår.

2a Har deltagit i kampanjen: **Ja 28 st, Nej 14 st**, varav åtta kommuner delvis svarat på enkäten och resten inte alls.

2b Anledningar till nej: De flesta svarar resursbrist och/eller tidsbrist. Några har skrivit att arbetet kommer att utföras efter kampanjtidens utgång.

3a Antal besökta verkstadsindustrier under kampanjen: **362**

3b Varav antal B-objekt: **18** C-objekt: **196** U-objekt **148**

4 Tidsåtgång i personveckor för projektet **Ca 74** (25 svarande)

5 Var det tillsyn som kommunen inte gjort tidigare? **Ja 7 st, Nej 16 st, både och 5 st.**

De kursiva siffrorna inom parentes talar om hur många som svarat på respektive fråga. Frågorna 6-9 har till största del besvarats av deltagande kommuner.

Genomsnittsbetyg 1-5 (bästa betyg är 5)

6 Hur var arbetsformen?	4,5	(25)	Exempel på kommentarer till betygen Jättebra! Bra när två personer inspekterar.
<hr/>			
<u>Om handledningen</u>			
7 Omfattningen	4,2	(29)	Utmärkt, mycket ambitiös, svåröverskådlig, ganska många kommentarer om att det var lite för omfattande och för många listor.
8 Innehållet	4,3	(30)	Bra med mycket info om teknik. Mer handfast info om rimliga kravnivåer/åtgärder behövs. Någon saknade processer om gnistning, blästring i skåp och svetsning.
9 Nyttan för projektet	4,3	(27)	Stor, dvs. för den som använde den. Framst förstagångsbesök, därför användes framst kampanjlistan. Förtjänstfull. Mycket bra även för inspektion på andra företag. Mer handfast info om rimliga kravnivåer/åtgärder behövs.

Kontakter och information

			Exempel på kommentarer till betygen
10a Har ni utnyttjat hemsidan? Ja 21 st, Nej 13 st			
10b Betyg hemsidan (1-5)	3,6		Svårt att hitta fram. Tittat någon gång, handledningen bättre. Något oöverskådlig. Har använt diskussionsforumet på Kommunförbundets hemsida.
<hr/>			
11 Har ni kontaktat någon i projektgruppen? Ja 20 st, Nej 13 st			
12a Har ni besökt diskussionsforumet? Ja 18 st, Nej 16 st			
12b Betyg diskussionsforumet (1-5)	3,7		Bra tanke, men för få deltagande. Kanske kunde kontaktpersonerna lägga in de frågor de fått och på så vis få igång en diskussion? Låg diskussionsfrekvens, kom igång sent. Flera kommentarer som handlar om det låga deltagandet och för lite diskussion.

Om resultatet

Allmänt

13 Betyg miljönyttan i stort (1-5), d.v.s. miljörisker som upptäckts och påtalats och åtgärdats eller kan komma att åtgärdas till följd av kampanjen: **3,5** (21 svarande)

Olika miljöfrågor och processer

Genomsnittligt betyg på standarden (1-5), så som det såg ut "genomsnittligt" på de företag som besökts, första besöket under inspektionskampanjen (okt-april)
(1= Dåligt, allvarliga anmärkningar ..... 5 = Bra, inget att anmärka på)

14 Förteckning över kemiska produkter: **2,7** (27 svarande)

Kommentarer: Rätt dåligt överlag, med vissa undantag.
Bristfälliga kemikalielistor, gamla kemikaliblad.
Väldigt varierat på olika företag.
Större företag har oftast varuinformationsblad, mindre företag sällan.
Många är på gång i samband med anmälan, ofta inaktuella varuinfoblad.
Många vet inte vilka kemiska produkter de använder/inte använder längre.
Brister i uppdatering av senast gällande varuinfoblad. En del brister också i att ha 16-punkters varuinfoblad.

---

15 Hantering av spånrester: **3,5** (26 svarande)

Kommentarer: Bra medvetenhet hos i princip alla.
Varierar mycket (ganska vanligt svar), vi vill gärna ha mer riktlinjer om detta.
Vi var nu ute på de flesta av industrierna för andra eller tredje gången och har påtalat dessa brister förut.
Trasig invallning runt en spåncontainer i ett fall.
Container ej täta eller invallade samt saknar täckning.
Otäta tråg, ej hårdgjord yta, nära dagvatten/bäck.
Mycket rörig bild av spånhanteringen.

---

16 Hantering av farligt avfall: **3,3** (27 svarande)

Kommentarer: Många som inte anmält egen transport.
Många tyckte detta område var krångligt.
Oljehaltigt kompressorvatten avleddes till avlopp resp. mark i två fall.
Saknar ofta avskilda utrymme samt invallning.
Framst brister i att många kör vissa grejer själva utan att ha anmält det till Lst.
Kanske vi inte följt upp tillräckligt.

---

17 Cisterner (förvaring av oljor m.m., skyddsåtgärder): **3,1** (26 svarande)

Kommentarer: Flera har fått påpekande och någon hade allvarliga brister.
Larm till spilloljetank fungerade ej och olja kunde tryckas upp i lokalen vidare till golvbrunn i ett fall. Större behållare för miljöfarligt avfall förvaras utan invallning i ett fall innanför verkstadsdörrarna med en regnvattenbrunn utanför dörrarna.
Besiktning av cisterner saknas i vissa fall.
Oljepåfyllning placerad nära golvbrunnar.
Några cisterner skall besiktigas.
Stora kunskapsbrister hos många. Bristande/obefintliga invallningar.

---

18 Golvbrunnar där spill kan förekomma: **3,9** (27 svarande)

Kommentarer: Golvbrunnar och rännor förekommer i verkstadslokal, några "hemska" fall.
Golvbrunnar saknas hos ungefär hälften, vilket är bra.

---

19 Avfettningssanläggningar: 3,7 (17 svarande)

Kommentarer: Få sådana anläggningar.
En med trikloretylen.

---

20 Kretsloppsanpassning (inköp, energihushållning, återvinning etc.): 2,7 (29 svarande)

Kommentarer: Bra avfallshantering, få tänker på energi.
Mycket lite kunskap och/eller intresse.
Brister i sortering.
Verkar inte vara en prioriterad fråga, lämnar ofta osorterat avfall.
Finns mycket kvar att göra när det gäller energihushållning, transporter mm.

---

21 Egenkontroll: 2,2 (26 svarande)

Kommentarer: Fungerar i stort sett bara på ett B-företag.
Få visste vad det var på pappret men hade ändå någon form av egenkontroll.
Kunskap saknas hos de flesta.
En del håller på att certifiera sig.
Framför allt U-objekt saknar egenkontroll, små C-objekt har en bristfällig dokumentation.
Många en-/fåmansföretag vilket innebär enkel ansvarsfördelning/organisation.
Bra medvetenhet om arbetsmiljöproblem.
1 avseende skriftliga rutiner och 3 avseende "sunt förnuft". Här har vi en lång väg att gå! Utgångspunkten för diskussionerna är var –Vad är egenkontroll? resp. –Miljöbalken?

**22 Företag som har hittats genom kampanjen som är
C-verksamhet men inte anmält sin verksamhet ännu: 53
A- el B-verksamhet men inte sökt tillstånd ännu: 3**

Antal beslut till följd av tillsynen under kampanjen om:

23 Förelägganden: 13 kommuner har svarat att man beslutat om/kommer att besluta om förelägganden, men det går inte att summera antalet eftersom alla inte fyllt i hur många. Det handlar t.ex. om invallning av oljecisterner, oljeavskiljare, försiktighetsmått i allmänhet.

---

24 Åtalsanmälan: En i vardera två kommuner. En annan kommun har svarat att det är aktuellt i 1-2 fall. Ett miljökontor har gjort en åtalsanmälan, dock inte nämnden.

---

25 Miljösanktionsavgift: En

---

26 Övriga synpunkter: En del kommuner har ännu inte följt upp sina ärenden, det kan bli fler förelägganden mm.
Många kommuner har valt att meddela råd och anvisningar, muntligt och skriftligt.
Mycket arbete återstår med att få förståelse för företagens eget ansvar för egenkontrollen. Det tar tid och handlar mycket om information och god kommunikation. Det vore bra om det fanns någon form av krav på körkort för att få påbörja/bedriva en miljöfarlig verksamhet. Detta körkort skulle vara knutet till utbildningsinsatser från samhällets sida.
En kommun har kommenterat under frågorna 7-9 att materialet skulle ha skickats ut innan upptaktsdagen i Trollhättan samt att man där skulle gått igenom handledningen mer.
Ett mycket lärorikt projekt.

Förberedelser inför steg 2, ytbehandling

Ia Ungefärligt antal ytbehandlare i kommunerna: **drygt 200** (32 svarande)

Varav, ca antal (vissa företag kan få räknas in under fler grupper)

Ib våtlackerare: **knappt 100**

Ic pulverlackerare: **ca 50**

Id blästrare: **ca 60**

Ie kemisk el. elektrolytisk ytbehandlare: **ca 45**

If Andra former av ytbehandlare? Beskriv: Varmförzinkningsanläggning, oljehårdning, våttrumling, torrtrumling (3 st), polyuretanbeläggning, rilsanbeläggning, avlackerare, -y1 (1 st), -y2 (8 st), -o3 (7 st). En av varje om inte annat anges.

Ila Har övertagit tillsyn från Länsstyrelsen av ytbehandlare: **Ja 16 st, Delvis 2 st, Nej 14 st**

Ilb Om delvis, ange vad: Ej textilindustri, ej elektrolytisk ytbehandling.

III Tidpunkt under hösten 2001 från vilken kommunerna önskar att handledning för tillsyn av ytbehandlare som ska tas fram är klar: September 6 st, oktober 5 st, november 3 st samt december 1 st. (14 svarande)

IV Sådant särskilt som kommunerna anser bör beaktas inför steg 2:

- Riskbedömning av omgivningspåverkan, bedömning av utsläppsvärden.
- Gapa inte över för stort stycke! Hellre hög kvalitet än för splittrad bild av projektet till följd av en för vid projektomfattning.
- Egen rening av processvatten. Ev. krav för avledning till reningsverk.
- Projekttid minst ett halvår. Handledningen klar i god tid före projektstart. Tydligare text om vad som är rimliga kravnivåer.
- Reningstekniker och problemlösning, vilka problem som kan uppstå och åtgärder som kan bli aktuella.
- Ev. förslag till slutredovisning för att få en likartad bedömning t.ex. av vad som skulle kunna rymmas under betygen 1-5.
- Utsläpp till luft (när de ligger precis under 10 ton organiska lösningsmedel – vad klan man kräva för luftreningsanläggning).
- Tips på kemikalieval, t.ex. vad man kan använda istället för de värsta organiska lösningsmedlen (aromater mm.).
- Arbeta mot så mycket slutna processer som möjligt.
- Var gör man av pulverrester? Inte farligt avfall men bör inte skickas som brännbart och förbrännas på sopförbränningsanläggning. Enligt pulvertillverkare. De har Slite cementfabrik som förslag själva. Hur ska man kunna se till att allt farligt avfall lämnas rätt?
- Hur hantera blästring i skåp, vad göra med blästerrester?